



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

rarefactiva non extrahi à viciniore corpore, sed rarefactione generari.

CONTRA. Si enim causant rarefactionem, quomodo à rarefactione generantur, cumque non generentur de novo per additionem materiæ novam, quæ rarefactura subintrant corpus, quin aliud densetur?

Solet idem intentum probari ex eo, quod deberent in infinitum fieri separatio per illa corpuscula corporis rarefacti. Sed hoc argumentum non convincit, quia patitur instantiam, quamvis rarefactio in aliqua qualitate constituitur.

Solvuntur Objectiones.

OBJECIT 1. Arriaga. Ex communi apprehensione. Condensatio videtur dicere majorem partium unionem.

RESPONDETUR. Concedendo assumptum, sed nego id referri debere in expulsionem corpusculorum; & certè exceptis sectatoribus sententiæ Arriaga, nemo dicit de nato oleo exiisse corpuscula tenuissima.

INSTAT 1. ab experientia. Quando enim aqua calore bullit, habet quasdam bullas aëre plenas, & quo magis bullit, eo sunt majores, illas autem bullas sensus manifestè percipit, & illæ interius habent aërem. Ergo ea raritas aquæ, sit per intromissionem aëris in aquam.

RESPONSUM supra. Rarefactioni misceri interdum intromissionem corpusculorum, sed nego misceri temper, nego item unquam in hoc stare formalem rarefactionem.

INSTAT 2. idem. Caro humana est rara propter poros, & vitrum dicitur densum, quia poros non habet, & ordinariè quicunque auctores cum non agunt de raritate, ponunt in omnibus rebus poros, etiam in ferro, quando autem venit ad præsentem Materiam, negant eosdem. Rursus quis neget pauciores esse poros in aqua congelata, quàm in fluida, ex quorum diminutione, occupat glacies minorem locum, quàm aqua fluida, & si infundas vinum glaciæ, non permeat, secus si aquæ fluidæ, hoc autem est exinde, quia in aqua invenit poros.

RESPONDETUR. Examinando ad latas propositiones. Negari potest in poros rejici debere, quod vinum aquæ fluidæ infusum, facilius misceatur; nam rationes rerum, non debent in principia dubia rejici, si possint rejici, in principia magis manifesta; magis autem est manifesta fluiditas aquæ, quàm isti pori fluiditatis. Rursus, certum est istos poros, non esse tota superficiem aquæ sparsos, ita ut nihil sit in illa superficie, nisi pori, si enim tota superficies, non sunt nisi pori. Ergo tota aqua, non sunt nisi pori, nam non minus est fluida aqua in superficie, quàm in fundo, & tamen non potest dici, totam aquam non esse nisi poros: aliàs aqua, esset non aqua,

quia pori sunt vacuitates aquæ. Quod si isti pori, non sunt tota superficie sparsi, cur tamen tota superficies diluitur? Cæterum non nego, dari poros in aqua, sed nego in illos referri debere missionem vini, sed infusiditatem ipsam, cedentem superpositis, & facile insinuabilibus partibus vini. Quod dicit in aliis Materiis admitti, etiam in ferro poros; & in præsentem negari id immeritò dicit: non negamus enim poros, sed negamus raritatem de qua hæc, salvari debere per receptionem corpusculorum intra ipsos poros. Deinde cum ipse hoc dicendo, innuat se admittere poros, etiam in ferro, nescio quo pacto clarè enunciet densum dici vitrum, non aliam ob causam, nisi quia poros non habet; dicere potius debuisset, quia pauciores poros habet, cum per illum etiam vitrum sit porosum, ob universale dictum, quod in omnibus rebus sint pori. Quod addit corpus humanum dici rarum, propter poros quos habet, certè hæc raritas, non est ea, de qua quæritur; & sicut subtile est aliud, & aliud rarum, nam subtile non plus importat, quàm quod facile cedat alteri corpori, rarum autem non plus importat, quàm parum materiæ sub magnis dimensionibus; sic etiam aliud est rarum, de quo in præsentem, & aliud mollietates seu teneritudo carnis.

Directè ad Argumentum dici potest, concedendo interim dictos poros, & negando inde sequi, quod rarefactio perficiatur formaliter, intromissione illorum corpusculorum.

INSTAT 3. In aliis sententiis, non potest reddi ratio, cur calor rarefaciat, frigus comprimat, in suis autem principiis calor rarefacit, quia se jungit inter se partes, & exinde dat locum, ut aër, vel atomi introeant, frigus verò magis unit partes.

RESPONDETUR. Etiam in nostris principiis rationem reddi, quia scilicet se jungit partes, quæ se junctio est necessaria ad rarefactionem, sed an hoc fiat per intromissionem corpusculorum, an alio modo, id controversum est.

OBJECIT 2. Recentior Suarez auctoritatem S. Thomæ 4. Physicorum, lectione 10. ubi rationem reddens condensationis aquæ, idem, inquit sit, per exclusionem aëris intro existentis in aqua.

RESPONDETUR. Nos non negare, interdum rarefactioni intromissionem, & condensationi pulsionem corpusculorum, conjungi; sed negamus id de ratione rarefactionis rigorosè esse, quod ipse S. Thomas eodem loco attingit, ubi dicit etiam *spongiam densari, & hujusmodi corpora porosa, per exclusionem aëris intus existentis*. Et tamen hæc rarefactio & condensatio est impropria.

OBJECIT 3. Oviedo. Per hanc sententiam optime explicatur, quomodo idem corpus rarefactum, majus spatium occupet; quia rarefactione hoc modo constituta, corpus rarum non occupat

cupat plures, nec majores spatii partes, sed magis distantes inter se, quarum distantia, repletur aliis corpusculis, spatium interjacens occupantibus.

RESPONDETUR. Hanc sententiam ostendere quomodo magis distans spatium occupet, sed non ostendere secundum propositum & intentum difficultatis, negatur enim ob dictas rationes, eo modo, perfici illam occupationem.

Punctum Difficultatis 3.

Proponitur Modus explicandi Rarefactionem.

PRÆMITTO 1. *Quod magis nobis nota sit extensio in ordine ad occupandum majorem locum, quæ occupatio connexa est rarefactioni, hinc de ea utpote notiori discurrendum erit, quæ explicatâ, explicabitur proportionaliter rarefactio, quæ per miraculum posset esse, sine extensione majori ad locum.*

PRÆMITTO 2. *Extensionem in ordine ad locum, esse effectum secundarium quantitatis, adeoque talem ut dictum supra, qui potest haberi ab alio principio, quam à quantitate.*

PRÆMITTO 3. *Sicut quando non in omnes dimensiones equaliter occupatur ab aliquo corpore divisiibili spatium, potest occupari incomparabiliter magis distans, quam ante ut dictum supra, sic potest occupari spatium magis distans, modo sequatur dissolutio aliqua, & divisio partium.* Quod sic explicatur. Dividamus v. g. in quatuor partes oleum rarefaciendum. Prima pars A, sursum assurgit, & secundum aliquas partes discontinuatur ab aliis, & attenuat sese, ad eum modum, quo quis globulum ceræ manu fricat, & illo calefacto, pyramidulam efficit, qua attenuatione posita, assurgit altius pars A, & majori attenuatione posita altius, & sic rursus, quia verò illa pars A, altius assurgendo, relinquit aliqua spatia, hinc ex naturali connexione rerum, quæ est ad impediendum vacuum, fit ut posita dissolutione partis A, ab aliis partibus immediatis, & posita illarum dilatatione, orta ex illa dissolutione, ad illam accurrat pars B, quæ periculum vacui ducit, & sic ulterius faciunt duæ residuæ partes olei.

PRÆMITTO 4. *Hoc potius salvari primo posse quæ fiat ut parum materiæ, manens sub eadem parvitate materiæ, occupet magis distans spatium, adeoque habeat majores dimensiones; quia scilicet dissoluta conjunctione aliquarum partium, & attenuatione, potest fieri magis distans spatii occupatio, ut fieret, dum papaver divideretur in sententia Aristotelis, & contegeret Sphæram orbis universi.* Secundo salvari potest, quæ fiat id sine bilocatione ejusdem partis, quia scilicet dum deserit una pars locum aliquem, & attenuando sese attollit, ut occupet

magis distans spatium, tunc etiam alia pars, dissoluta unione immediata, cum aliis partibus, ob periculum vacui, illuc accurrat: & prior etiam ita dispensat suas partes, ut in altum eant, ita inquam dispensat, ut attendat, an dissolutis partibus aliis, spatium quod ante occupabat repleti possit, quæ attentio, non alia in re est, nisi connexio à natura ordinata, ad implendum vacuum. *Tertio* salvari potest, quæ fiat ut antea partes, quæ nunc magis distans spatium occupant, ante istam occupationem non fuerint penetratæ, quia scilicet in rarefactione ita se habent, sicut papaver, quod in divisione versus aliquas dimensiones, plus spatii occupat, quam ante, quantumvis illæ partes, non fuerint penetratæ in ante. Rursus per nos, non ideo plus spatii à corpore rarefacto occupatur, quia singulæ partes proprium locum obtinent, cum ante rarefactionem plures in eodem loco fuerint, ex hoc enim sequeretur clarè, penetratas illas partes ante rarefactionem fuisse; sed tantum dicimus, alio modo illud spatium impleri; quæ alietas modi implendi, provenit ex calore dissolvente, unionem aliquarum partium, adeoque attenuante, quæ attenuatione posita, sequitur majoris spatii occupatio.

PRÆMITTO 5. *Aliam esse rigorosè hanc propositionem: An rarefactione occupetur majus spatium, & aliam: An occupetur magis distans.* Falsum est quod in rarefactione occupetur majus spatium, cum enim non plures partes entitativas, eisque adnexam quantitatem contineat in rarefactione, quam ante rarefactionem, fit ut rigorosè loquendo, non occupet majus spatium, occupet tamen magis distans, quia hoc ipsa experientia ostendit.

PRÆMITTO 6. *Quod omnes quidem partes spatii occupat corpus rarefactum, & plus, quod non occupabat ante rarefactionem, sed non occupat eodem modo, non tanta spissitudine, non ea continuatione, & cætera similia.* Et quia non eodem modo occupat, fit ut plus spatii occupari possit. Quod autem in omnes dimensiones, æqualiter occupet illud spatium, corpus rarefactum, non occupat autem papaver, si divisione in partes minores & minores posita, tegeter sphæram celorum, oritur id ex fluiditate v. g. olei cujus vis, facilius dispensare partes suas potest, in omnem partem, qualem fluiditatem non habet papaver, hinc in aliquam dimensionem, non nisi se extendit.

PRÆMITTO 7. *Quod sit ista attenuatio.* In re non aliud est, nisi dissolutio partium aliquarum, quæ posita sequitur ut in aliquam dimensionem, partes se porrigant. Imaginare ignem positum, applicetur illi globulus parvus ceræ, positus supra planum aliquod, non facile bibulum, si paulatim calefiat, incipiet se diffundere, adeoque rarefieri, & globulus ille paulatim attenuabitur, ipsaque illa attenuatio, & illa fluiditatis